

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHENSÆ.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XII. Nota nona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

cessitate eueniant, quodq; Deus sit causa peccatorum, à qua Lutherani penè omnesiam discesserunt.

At Ecclesia nostra Catholica nullum errorem, nullam turpitudinem, nihil contra rationem docet, etsi multa supra rationem: Proinde sola est absolutè sancta, eiq; soli conuenit, quod in Symbolo dicimus: *Credo sanctam Ecclesiam*: Quam rem ostenderunt aduersus Paganos, Iustinus in utraque Apologia: Tertullianus in Apolog. cap. 36. & sequentibus: Arnobius lib. 1. 2. & 3. contra Gentes: Minutius Felix in Octauio: Augustinus in libris de ciuit. Dei: Contra Paganos autem & hereticos omnes, idem ostendit accuratissime beatus Thomas in libris contra Gentes.

Concludamus igitur cum S. Augustino lib. 2. de ciuit. Dei, cap. 28. *Nihil in Christianis Ecclesiis turpe, et flagitiosum spectandum, imitandumq; proponitur, ubi Veri Dei aut præcepta insinuantur, aut miracula narrantur, aut dona laudantur, aut beneficia postulantur.* Et lib. 22: cap. 7. *Persuadebatur Veritas noua consuetudini, sed non contraria rationi.*

CAPVT XII.

NOTA Nona.

NONA NOTA est EFFICACIA doctrinæ, sola enim vera Ecclesia habet doctrinam, non solum immaculatam, sed etiam conuertentem animas, ut dicitur Psal. 18. & sermonem viuum penetrantem vsq; ad diuisionem animæ, ac spiritus, Hebr. 4. Iam Philosophi antiqui: tametsi magnam sapientiam ostentarent, & summa eloquentia leges suas populis suaderent, nunquam tamen vel vicina oppida ad suas leges trahere potuerunt, ut docet Athanasius lib. de humanitate Verbi, & Theodoretus lib. de legibus, quia non erant verba eorum verba viua, sed mortua, non spiritus Dei, sed spiritus hominū. Mahumetani autem traxerunt quidem multos, sed terrore armorum, non vi, & efficacia doctrinæ: Quare ipsemet Mahumerus in Alcorano, cap. 18. & 19. docet, bello cogendos homines ad fidem. Porro hæretici nunquam leguntur conuertisse vllos Ethnicos, aut Iudæos ad fidem, sed solum peruertisse Christianos, quod etiam notauit Tertullianus in libro de præscript. hæret. De Verbi, inquit, administratione quid dicam? Cum hoc sit

*fit negotium illis non Ethnicos conuertendi, sed nostros euer-
tendi, nostra suffodiunt, & sua edificent, &c.*

AT, INQUIES, Freculphus in Chronico tomo 2. lib. 4. ca. 20. refert ab Arianis tempore Valentis Imperatoris totam Gentem Gothorum à paganismo ad fidem conuersam.

RESPONDEO, non ab Arianis Gothos esse conuersos, sed miserè deceptos; Gothi enim cùm iam de finibus suis egressi sub Romani imperij auspiciis militarent, & multa præclara de Christianis audirent, sua sponte, nemine impellente, ab Imperatore petierunt Episcopos, à quibus docerentur, parati ad credendum quidquid eis diceretur: Imperator verò, quia Arianus erat, Arianos Episcopos misit, atq; ita Gothi miserè decepti, cùm Christiani fieri vellent, Ariani facti sunt; non tamen vlla virtute, aut miraculis Arianorum; quæ enim difficultas est instillare venenum homini parato ad illud sumendum? ADDE, quod Freculphus non integrè historiam hanc refert; constat enim ex Socrate lib. 4. cap. 27. Sozomeno lib. 6. cap. 37. Theodoro lib. 4. cap. ultimo, maiorem partem illorum Gothorum fuisse Christianam, & Catholicam, & ab Arianis postea deceptam. Non igitur conuertunt homines ad fidem hæretici, nec possunt; nam hæretici habent quidem Scripturam, sed non habent verum sensum Scripturarum, qui propriè est gladius spiritus; verba enim non tam gladius, quàm vagina sunt, qua gladius spiritus continetur. Cùm ergo illi non pugnent gladio, sed vagina tantùm, quid mirum, si non feriunt corda infidelium? Neque etiam mirum est, quod Catholicos peruertant; nam prouisi sunt homines ad descensum, ad viam latam & facilem, quam illi aperiunt: Et Deus id fieri sinit propter ingratitude- nem eorum, qui semel sunt illuminati, & lumini accepto, bonis operibus non respondent.

At Ecclesia verè sancta, & Apostolica olim breuissimo tempore per homines contemptibiles externa specie, sine armis, & sine pompa verborum totùm mundum traxit, id est, homines magnos, paruos, doctos, indoctos, iuuenes, senes, viros, fœminas; & traxit, non ad delicias huius seculi, sed ad res credendas supra omnem rationem, & ad crucem, & angustias, & vitam perfectissimam repugnantem carni & sanguini, & hæc omnia propter præmium nullum in hac vita, sed solùm in futura; & hoc ita persuasit, vt maluerint plurimi

potius amittere omnes opes, honores, amicos, affines, & vitam ipsam, quàm Christi fidem; de quo vide Athanasium, & Theodoretum locis notatis, & Augustinum lib. 22. de ciuit. Dei, cap. 5. vbi ponit inter præcipua miracula, quòd pauci Apostoli sola Verbi diuini efficacia, sine eloquentia, aut armis, totum mundum subegerint.

Deinde à tempore B. Gregorij vsque ad nostra tempora cõuersos multos à nostris, probari potest testimonio aduersariorum; nam quòd sexto seculo iussu B. Gregorij Anglos paganos non hæretici, qui tunc etiam non decrant, sed Monachi Pontificij ad fidem Christi conuerterint, testantur Centuriatores Cent. 6. cap. 2. col. 37.

Deinde tempore Cononis Papæ, S. Kilianus à Papa missus conuertit Francones, vt dicunt ipsimet Centuriatores Cent. 7. cap. 2. col. 31.

Deinde tempore Gregorij II. & Gregorij III. ac Zachariæ Pontificum conuersa est magna pars Germaniæ ad fidem, non per hæreticos Iconomachos, quibus tunc mundus abudabat, sed per sanctum Bonifacium Episcopum, & Martyrem, quem Papa Gregorius II. miserat, vt fatentur Centuriatores Cent. 8. cap. 2. col. 20. vbi honorificè de eo loquuntur his verbis: *Hoc seculo postquam illuxit tempus, quod Dominus sua misericordia præfiniuit, maiori cum fructu res successit; nam excitauit Dominus Vinofridum, quem Romani dixerunt Bonifacium, cum suis collegis ad Ecclesiam suam in Germania propagationem, & opus manuum eorum ipse gubernauit, & promouit, &c.*

Hic erant oblici Centuriatores S. Bonifacium fuisse Papistam, propterea tam bene de eo loquuntur. Nam in præfatione eiusdem Ceteriæ blasphemi, & ingratiissimi in suum Apostolum sic loquuntur: *Hanc ad rem habet, Papa, suos dromones egregios, peritissimos eiusmodi aucupiorum, audaces, temerarios, qui præmiis & honoribus illecti & irretiti, sedulam operam in omnibus nationibus & regnis nauant. Et infra: Talis fuit dromo, Bonifacius ille, Germanorum Apostolus dictus, qui in hoc summo studio, arte, ac vi incubuit, vt vniuersam Germaniam in potestatem Papæ Romani redigeret. Etsi autem in nonnullis locis Ethnicam idololatriam aboleuisse narratur, tamen religionem Christianam non seminauit puram, & incorruptam. Et infra: Ea fuit insolentiam.*

ia instatus iste Pseudoapostolus, Et non modò monitores omnes ex alto despiceret, Serùm etiam apud tyrannum illum Romanum inuidiosè de ferret tanquam hæreticos, & turbatores Ecclesie, &c. Ecce quomodo traçant Apostolum Germaniæ, de quo omnes historici eius temporis honorificentissimè loquuntur.

Deinde Centuria 9. cap. 2. col. 15. fatentur Monachos Corbeientes conuertisse Vandalos, & col. 18. fatentur Bulgargos, Sclauos, Polonos, Danos, Morauos, eo seculo conuersos, subiectos fuisse Romanis Pontificibus, ex quo apparet à Papistis fuisse conuersos. Item Centuria 10. cap. 2. col. 18. & 19. plures reges, & populos ad fidem conuersos docent opera Henrici I. Imperatoris, & Adalberti Boëmorum; ac Methodij Morauorum Archipræfulum, quos omnes Papistas fuisse negare non possunt, cum constet eos Pontificibus Romanis subiectos fuisse.

Denique Centuria 11. cap. 2. col. 27. docent Hungaros magna ex parte hoc seculo conuersos, & Episcopos illi Genti datos, à Romano Pontifice confirmatos fuisse, petente hanc eorum confirmationem S. Stephano Hungarorum Rege nuper conuerso.

Post illa tempora non defuerunt etiã in Ecclesia Catholica similes conuersiones, siquidè Adrianus Pontifex IV. ante suum Pontificatū ab Eugenio Papa missus, Noruegiam ad fidem conuertit, vt Platina, aliiq; testantur; & ni fallor, ipsi etiam Centuriatores Cent. 12. quam vnà cum 13. editã audio, sed nondum vidi. Ab vno S. Vincentio ordinis Prædicatorū constat esse conuersos ad fidem viginti quinque millia, partim Iudæorum, partim Saracenorum, vt scribit B. Antoninus 3. parte hist. tit. 23. cap. 8. §. 4. qui floruit eadem ætate.

Denique, hoc nostro seculo in nouo orbe multa millia Gentilium Catholici conuerterunt: Iudæorum quoque singulis annis conuertuntur & baptizantur Romæ aliqui à Catholicis Pontifici Romano addictis, nec desunt etiam Turcæ, qui tum Romæ, tum alibi à Catholicis conuertantur; Lutherani verò vix vnum aut alterum conuerterunt, cum tamen comparent se cum Apostolis, & Euangelistis, & habeant in Germania plurimos Iudæos, & in Polonia, & Hungaria vicinissimos Turcas. Rectissimè igitur B. Augustinus lib. 13. contra Faustum, cap. 12. cõparat hæreticos cum

perdicibus, quæ congregant pullos, quos non pepererunt
cùm è contrario Ecclesia sit columba fecundissima, quæ
quotidie parit novos pullos.

CAPVT XIII.

NOTA Decima.

DECIMA NOTA est SANCTITAS vitæ au-
ctorum, siue primorum Patrum nostræ religio-
nis. Ecclesia enim vera non solum habet doctri-
nam sanctam, & efficacem, sed etiam Doctores
sanctos, & signorum gloria clarissimos; nunc de probitate
postea de miraculis dicemus.

Iam ergo si quis cõsideret Magistros Ecclesie Catholice,
primùm Patriarchas, & Prophetas, deinde Apostolos, tum
Doctores, qui contra singulas hæreses dimicarunt, denique
institutores ordinũ religiosorum, inueniet omnes sanctos
sanctos, castos, pios, sobrios fuisse, vt aduersarij nihil habeant,
quod reprehendant, nisi nimiam sanctitatem, vt B. Augu-
stinus ait de Monachis sui temporis, lib. de moribus Ecclesia,
cap. 31. & idem Augustinus lib. 2. in Iulianum de Catholicis
Doctoribus ait: *Isti sunt Episcopi, & Pastores docti, graues,
sancti, veritatis acerrimi defensores, qui Catholicam fidem
in lacte suxerunt, in cibo sumpserunt, cuius lac, & cibum pa-
tris, magnisq; ministrauerunt: Talibus post Apostolos sancti
Ecclesia plantatoribus, rigatoribus, adificatoribus, pastoribus
nutritoribus creuit.* Adde, quòd Bernardum, Dominicum,
Franciscum, sanctos fatentur fuisse, Lutherus, cap. 2. libro de
captiuitate Babylonica, Philippus in Apologia art. 5. & 17.
alij ex aduersariis.

At Ethnicorum Doctores fuerunt vel Poetæ leues, vel
Philosophi superbi, utriusque autem impurissimi; nam præ-
cipuos sapientes Græcorum supra modum impudicos fuisse,
ad eò vt etiam apud suos essent infames, præcipuè propter
vitia contra naturam; testis est Athenæus lib. 13. cap. 27. & c.
nostris Theodoretus libro de legib. & apertè etiam B. Paulus
Rom. 1. Mahumeto autem nihil incontinentius fingi po-
test; nam ipse in Alcorano, cap. 43. dicit se à Deo priuilegium
accepisse coniungendi sibi omnes fœminas, quas dilexisset,
quamuis consanguineæ essent.